



תגובה להודעת הפיקוח על האזרחות במשרד החינוך ביחס לספר האזרחות

הפורום להגנת הדמוקרטיה בחינוך דוחה את הניסיון של משרד החינוך להכשיר מחדש את ספר האזרחות שקשת רחבה של מומחיות ומומחים כבר הראתה את כשליו הרבים.

שותפי הפורום הם מורים, מובילים, ואנשי ונשות אקדמיה מומחים. ות בתחום החינוך האזרחי* ורבים מהם היו שותפים בזמן אמת לביקורת על תכני הספר, התריעו עליהם וניסו לשווא להביא לתיקונם. כמו כן שותפות בפורום שתיים מכותבות הספר שהסירו את חתימתן ממנו לנוכח תהליך כתיבתו ותכניו.

להלן תגובתנו להודעת משרד החינוך לרכזי האזרחות:

- לגבי הטענה שספר האזרחות לא נערך על ידי פורום קהלת. אנחנו מזמינות ומזמינים את הציבור להיכנס למסמכי פורום קהלת ולמסמכי המכללה למדינאות ולבחון את הודעת משרד החינוך. כמו כן, יש לשאול מדוע ד"ר אביעד בקשי, יו"ר המחלקה המשפטית של פורום קהלת, מונה ליועץ המדעי של הספר ללא כל גילוי נאות לגבי תפקידו?
- לגבי הטענה שהספר הוא תולדה של "עבודה רחבה של מומחים מכל קשת העמדות". טענה זו אינה עומדת במבחן המציאות:
 - שלוש מהכותבות, אביטל ספיבק, אסנת סברון ורחיטל עמירן, התפטרו לנוכח השכתוב של דבריהן, וסירוב לקיום שיח.
 - כפי שפורסם בתקשורת, חוות הדעת של פרופ' תמר הרמן, מהמובילות בתחום, שהוזמנה על ידי משרד החינוך וקבעה שמקומו של הספר לא יכירנו במדינה דמוקרטית, לא זכתה להתייחסות.
 - למרות החשיבות של שילוב כותבת מהחברה הערבית בכתיבת ספר אזרחות, אף כותב מהחברה הערבית לא שותף בכתיבת הספר וזאת בניגוד לספר האזרחות הקודם ובניגוד להבטחה שניתנה בישיבות צוות בראשית תהליך הכתיבה וגם במהלכה. אקדמאית בכירה שהוצעה נפסלה. עובדה זו כשלעצמה מטילה צל כבד של ספק על הטענה כי הספר הוא תוצר של עבודה של מומחים מכל קשת העמדות.
- לגבי הטענה שאין בספר אזכור לעניין אי-הציות לבית המשפט: לאורך כל הספר יש זריעת ספק באשר למעמד הרשות השופטת ביחס לרשויות האחרות. אומנם הספר אינו מכשיר במפורש אי-ציות לבית המשפט, אולם אומר זאת במובלע. (ראו עמ' 124 בספר)
- לגבי הטענה שבספר מוצגות גישות שונות. זוהי טענה מטעה. הספר מנסה לערער על עצם מהותה של הדמוקרטיה באמצעות צמצומה ל"גישה", ו"השקפת עולם ליברלית", שמולה יש השקפת עולם אחרת, שמוצגת כשוות ערך ולעיתים אף עליונה על הראשונה. זוהי ה"דמוקרטיה במובנה הצר", שמתוך הכתוב עולה שהיא מתיישבת עם "פגיעה בזכויות אדם ו[ל]פגיעה ממשית בזכויותיו של מיעוט", אם זהו רצונו של הרוב (עמוד 124).



הפורום להגנת הדמוקרטיה בחינוך

נדגיש: משטר המבוסס על הכרעת הרוב כתנאי הכרחי ומספיק גם במחיר של פגיעה לא מוצדקת בזכויות האדם והמיעוט איננו דמוקרטי! (ציטוט מייצג של גישה זאת לאורך כל הספר נמצא בעמ' 124 בספר) המחקר של המגמות הפופוליסטיות בעולם מראה, שהפיכות משטריות כיום אינן מתחוללות על ידי טנקים ברחובות, אלא בדרך הדרגתית, שאחד ממאפייניה הוא גיוס טיעונים "בשם הדמוקרטיה" כדי לחסלה.

בתגובה זאת העלינו רק התייחסויות לטענות האחרונות ששלח הפיקוח על הוראת האזרחות למורים. בספר עוד כשלים רבים, ואנו עומדים לרשות הציבור להצגתם ולהסברם.

לסיכום, הספר בנוי באופן שמעצב תודעה ברוח ערכיה של ההפיכה המשטרית והאידיאולוגיות והאינטרסים הפוליטיים שאותם היא באה לשרת. לכן, אין לו מקום במערכת חינוך במדינה דמוקרטית.

ניתן למצוא ברשת את הפורום להגנת הדמוקרטיה בחינוך ולפנות אליו בקישור זה:

<https://www.civildemocracy.org.il/forum/defense-democracy-in-education>

על החתום:

פרופ' עירית קינן, אביטל ספיבק, לשעבר מורה לאזרחות מובילה ומרצה, פרופ' דן אבנון, גל אורון, מנהל בי"ס ומורה לאזרחות מוביל, פרופ' נמרוד אלוני, עו"ד שחר בן מאיר, טליה ברנר-מורה לאזרחות מובילה, פרופ' יוסי דהאן, ד"ר שרף חסאן, פרופ' אייל נווה, אסנת סברון, לשעבר מורה ומדריכה מובילה באזרחות, ד"ר אבי עופר, פרופ' הללי פינסון, שחר רגב מורה לאזרחות מוביל, עו"ד אלכס רזנשטוק מורה לאזרחות מוביל, פרופ' משה שר, פרופ' ישעיהו תדמור.

* הפורום להגנת הדמוקרטיה בחינוך הוא פורום עצמאי שפועל לצד התנועה הדמוקרטית האזרחית

לא כל חברי הפורום חברים גם בתנועה הדמוקרטית האזרחית